

opinio JOSEP MARTORELL CODINA. Arquitecte

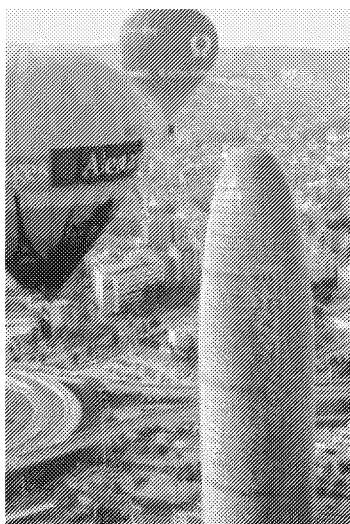
L'arquitectura que fa ciutat

La torre Agbar d'Aigües de Barcelona i l'edifici del gas a la Barceloneta són dues icones, prou respectuosos amb la ciutat. Un edifici que no fa ciutat no m'interessa i, en aquest cas, tots dos en fan

El parèntesi de l'estiu, més o menys allargassat, és un període que permet entretenir-te a pensar coses que el ritme de la quotidianitat laboral no et deixa. Ara em proposo divagar sobre l'arquitectura i la ciutat.

Darrerament es parla bastant de la irrupció dels arquitectes vedet i dels seus edificis espectacle per complaure l'ego dels seus propietaris. Recordem-ne dos de Barcelona: la torre Agbar d'Aigües de Barcelona i l'edifici del gas a la Barceloneta. Són dues icones, però tots dos em semblen prou respectuosos amb la ciutat. I això és positiu perquè la ciutat, espai d'acollida i de convivència de gent diversa, em mereix molt més respecte que els edificis mateixos. Un edifici que no fa ciutat no m'interessa i, en aquest cas, em sembla que tots dos en fan.

La torre Agbar perquè és una primera peça d'aquesta no nada plaça de les Glòries Catalanes que Cerdà, l'inventor de la Barcelona actual, imaginava com una de les seves fites clau. Ara sembla que hi ha idees clares. Esdevindrà, si tot va bé, una gran plaça rectangular, verda, de la mida de diverses illes juntes al punt on no es creuaran la Diagonal i la Gran Via, perquè l'una i l'altra es ficaran sota la plaça per facilitar l'enorme flux diari de vehicles de sortida cap al Maresme i d'entrada. Sembla que tindrà façanes perimetrals i que l'arribarà a puntuar el Museu del Disseny, del qual ronda pel món un projecte des de l'any

La torre Agbar, una icona de Barcelona.

2000.

L'edifici del gas, amb les genialitats d'Enric Miralles, ben enteses i acabades per Benedetta Tagliabue, esdevé un senyal del barri de la Barceloneta del qual, d'una manera o altra, el gas – inicialment amb un gasòmetre – sempre ha estat un element viu.

(I parlant d'icones de Barcelona, no oblidem l'hotel Arts i l'edifici Mapfre que, des del 1992, assenyalen la recuperació del mar per la ciutat, molt abans de l'arribada dels edificis espectacle).

Però no vull parlar dels edificis es-

pectacle, sinó de l'arquitectura que fa ciutat. Just abans de l'estiu vaig sentir com Josep Antoni Acebillo, assessor de l'alcalde de Barcelona, explicava en públic que s'estaven projectant dos barris nous: un a la Sagrera (entorn de la nova estació de tren) i l'altre a la Zona Franca, i que tots dos tindrien com a protagonistes els edificis d'habitatges –tants anys proscriuats pels arquitectes vedet i tants anys absents de les revistes d'arquitectura– i això que havien estat centre d'interès de la primera avantguarda del segle XX, sota el lideratge de Le Corbusier.

¿Per què les seves «unitats d'habitatge» no han estat superades després de tants anys? ¿Per què els arquitectes vedet han menystingut l'habitatge? Perquè projectar un bon edifici d'habitatges requereix molt d'esforç: cal estudiar les necessitats de les famílies que hi han d'anar a viure (no gens fàcil en el moment actual de canvis d'estructura social) i, cal també, que surti a un preu raonable i, alhora, sigui de qualitat arquitectònica. Per a assolir-ho l'arquitecte ha de saber construcció i això ara no és moda. Si, a més, es tracta d'un nou barri, aquest ha de ser urbà, coherent amb ell mateix i ben relacionat amb els teixits urbans veïns. Es requereixen molts esforços i moltes hores i, això, tampoc no és mediàtic.

Per mi això és el que ha passat amb Diagonal Mar, aquest enorme guirigall d'edificis torre, situats de qualsevol manera a la part baixa de la Diagonal (la

gent l'ha confós amb el Fòrum, però el Fòrum només són tres edificis –el triangular blau, el centre de convencions amb hotel annex i un edifici d'oficines–, espais lliures, parcs, port i platja, entre el carrer Taulat i el mar).

Diagonal Mar ningú no l'ha projectat com cal. No ens molesta que la majoria siguin edificis torre sinó que tot plegat estigui tan malgirbat. És un conjunt d'edificis que no fan ciutat. ¿Per què? Perquè hi falten moltes hores de projecte urbà. L'arquitectura i l'urbanisme són artesanía i per assolir un bon resultat calen moltes hores de treball i aquí no hi han estat. En lloc de dibuixar-ho tot minuciosament, com als anys vuitanta va exigir l'alcalde Narcís Serra, en oferir a la ciutat una sèrie important d'espais públics (després de l'especulació brutal de l'era Porcioles), ara no s'ha fet. Sembla que s'hagi projectat amb una ordenança. Han faltat moltes hores de dibuix i molta reflexió crítica. A l'era de l'alcalde Maragall aquesta dedicació sí que hi era i, per això, els resultats van ser tan bons.

¿Per què no tornem als bons costums i per a aquests barris nous, dels quals he parlat, no assolim uns bons projectes urbans amb una arquitectura que faci ciutat? Espero que sigui així i ho intueixo després de sentir com Acebillo, l'assessor de l'alcalde, explicava com els havien pensat. ¿Serem capaços de dedicar les hores i els esforços que calen davant dels nous taulells de dibuix, els ordinadors? Ho espero.